

آیا الهیات نظام‌مند مفید است؟

پل اسماللی

چند سال پیش در جلسه‌ای با چند برادر ایمانی، مشغول برنامه‌ریزی برای انتخاب سخنران یک گردهمایی مردان بودیم. یکی از حاضران گفت: «آخرین چیزی که نیاز داریم، الهیات است. ما به چیزی کاربردی نیاز داریم.» این دیدگاه که الهیات مفید نیست، اغلب رایج است. اما وقتی گردهمایی به پایان رسید، سخنران دقیقاً به دلیل رویکرد الهیاتی‌اش بسیار تأثیرگذار بود. او آموزه‌های کلام خدا را با وضوح، باور عمیق و دعوت به عمل تعلیم داد.

آیا الهیات مفید چیست؟

الهیات به معنای تفکر عمیق و جدی درباره آموزه‌های مسیحی است. آموزه‌های ایمان، تعلیم کتاب مقدس را خلاصه کرده و توضیح می‌دهند. کتاب مقدس تعلیم «آموزه‌های صحیح» را تأیید می‌کند (تیتس ۲: ۱)، یعنی تعلیمی که سلامت معنوی به ارمغان می‌آورد.

الهیات نظام‌مند، مطالعه‌ی جامعی است که بررسی می‌کند کل کتاب مقدس درباره یک آموزه خاص چه می‌گوید و این آموزه چگونه با دیگر آموزه‌ها ارتباط دارد. برای نمونه، چگونه یک گناهکار می‌تواند در نظر خدا عادل شمرده شود؟ عادل‌شمردگی چه حقایقی را درباره خدا، مسیح و خودمان آشکار می‌کند؟

هدف الهیات نظام‌مند، مانند همه تعلیم مسیحی، ایجاد اختلاف و مجادله نیست، بلکه تقویت ایمان و خداشناسی است (اول تیموتائوس ۱: ۴-۵). به قول الهی‌دانان اصلاح‌طلب، «الهیات، دانش زندگی برای شناخت خدا از طریق مسیح است.»

با این حال، همه الهیات‌ها مفید نیستند. وقتی اولین کتاب الهیات نظام‌مند را باز کردم، با خود گفتم: «عالی است! نویسنده عمیقاً درباره ایمان می‌اندیشد.» اما در همان کتاب، نویسنده ادعا کرد که سخن گفتن از رستائیز جسمانی مسیح از مردگان بی‌معناست. او ایمان نداشت. بی‌درنگ آن کتاب را کنار گذاشتم.

الهیات نظام‌مند تنها زمانی سودمند است که به کلام خدا وفادار باشد، به‌ویژه به انجیل که می‌گوید مسیح برای گناهان ما مرد و از مردگان برخاست (اول قرنتیان ۱۵: ۳-۴). پس باید با دقت انتخاب کنیم. می‌توان از هر کسی، حتی غیر ایمان‌داران چیزی آموخت، اما برای مطالعه الهیات و آموزه‌ها، باید معلمان خود را با حکمت برگزینیم.

چرا الهیات مفید است؟

الهیات نظام‌مند سودمند است، زیرا دانش، کلید رشد در فیض خداست (دوم پطرس ۱: ۲؛ ۳: ۱۸). جوهره حیات جاودان،

شناخت خداست (یوحنا ۱۷: ۳). پولس رسول، شناخت مسیح را از هر چیز دیگری ارزشمندتر می‌دانست (فیلیپیان ۳: ۸) و خود را مفتخر می‌دید که «دولت بی‌قیاس مسیح» را موعظه می‌کند (افسیان ۳: ۸).

ما اغلب بدون تأمل در چرایی کارهایمان، زندگی را سپری می‌کنیم. الهیات نظام‌مند از کتاب مقدس پاسخ‌هایی به بزرگ‌ترین پرسش‌های زندگی ارائه می‌دهد: خدا کیست؟ هدف او برای جهان چیست؟ من کیستم؟ چرا اینجا هستم؟ چرا شر وجود دارد؟ چگونه می‌توان بر آن غلبه کرد؟ چه کسانی می‌توانند یاری‌ام کنند؟ تاریخ به کدام سو می‌رود؟

از همه بهتر، الهیات مسیحی راهی است برای شناخت خدای تثلیث: پدر با محبت جاودانی‌اش، پسر با فیض نجات‌بخش‌اش، و روح القدس با شراکت شیرینی که میان ما و خدا و دیگران برقرار می‌کند (دوم قرنتیان ۱۳: ۱۴). شناخت خدا از هر حکمت، قدرت و ثروت بشری ارزشمندتر است (ارمیا ۹: ۲۳-۲۴). خدا از کلام خود بهره می‌گیرد تا ما را آزاد و مقدس سازد، همان‌گونه که او قدوس است (یوحنا ۸: ۳۱-۳۲؛ ۱۷: ۱۷).

چگونه الهیات را به‌گونه‌ای مفید بخوانیم؟

مسئولیت سودمند بودن الهیات تنها بر عهده نویسنده نیست؛ خواننده نیز باید تلاش کند. در ادامه، چند پیشنهاد برای بهره‌برداری بهتر از الهیات نظام‌مند ارائه می‌شود:

۱. الهیات را برای پرورش محبت بخوانید، نه غرور:

دانش می‌تواند ما را مغرور کند، اما اگر هدفمان محبت باشد، در پی بنا و تقدیس دیگران خواهیم بود (اول قرنتیان ۸: ۱).

۲. الهیات را در تمام کتاب مقدس بخوانید:

ارجاعات کتاب مقدس را بررسی کنید و آنها را در متن بخوانید. مانند تسالونیکیان باشید که «هر روز کتب را کاوش می‌کردند» تا گفته‌ها را تأیید کنند (اعمال رسولان ۱۷: ۱۱).

۳. الهیات را با دعا بخوانید:

فقط درباره خدا مطالعه نکنید؛ در حضور او بخوانید. در حین مطالعه، خدا را بجوید و روح خود را با جلال و فیض او سیراب کنید (مزمور ۶۳: ۵-۸). خدا را با «همه ذهن‌تان» محبت کنید (مرقس ۱۲: ۳۰).

۴. الهیات را با ایمان به مسیح بخوانید:

مسیح، کلام و آشکارکننده خداست (یوحنا ۱: ۱، ۱۸). به او تکیه کنید تا ذهن‌تان را برای درک کلام بگشاید (لوقا ۲۴: ۴۵).

۵. الهیات را با دقت و تأمل بخوانید:

برخی کتاب‌ها را برای نکات کوتاه سریع می‌خوانیم، اما یک الهیات نظام‌مند خوب، شایسته مطالعه‌ی دقیق است (دوم تیموتائوس ۲: ۷).

۶. الهیات را با آگاهی از محدودیت‌هایتان بخوانید:

شما خدا نیستید، پس تصور اینکه می‌توانید او را کاملاً درک کنید، نادرست است (مزمور ۱۴۵: ۳). اما به‌عنوان انسانی که به صورت خدا آفریده شده‌اید (پیدایش ۱: ۲۷)، به فیض مسیح می‌توانید او را بشناسید (اول یوحنا ۵: ۲۰).

۷. الهیات را برای ستایش خدا بخوانید:

پیوسته برای آنچه خدا از خود آشکار می‌کند، او را ستایش و شکر کنید (مزمور ۱۱۹: ۱۶۴). این کار، الهیات را به پیش‌درآمدی از آسمان بدل می‌کند!

این مقاله بخشی از مجموعه «علم تفسیر کتاب مقدس» است.

این مقاله در وبسایت لیگونیر منتشر شده است.

کشیش پل ام. اسماللی، دستیار پژوهشی دکتر جوئل آر. بکی در دانشکده الهیات اصلاح‌شده پیوریتن در گرند ریپیدز، میشیگان است. او نویسنده مشترک کتاب‌هایی چون «الهیات نظام‌مند اصلاح‌شده: مکاشفه و خدا» و «یک مرد و یک زن: ازدواج و روابط همجنس‌گرا» است.